

El joc del bescanvi: inventar els diners en vint minuts

Joc d'intercanvi en dues rondes: primer sense diners, per a patir la doble coincidència de desitjos, i després amb un token que ningú vol consumir. La classe descobreix per si mateixa les tres funcions dels diners i per què una d'elles és la que de veres els sosté.

DURADA

50 min · 1 sessió

AGRUPAMENT

grup classe, amb targetes individuals

UNITAT 10

Sistema financer, diners i banca

MATERIALS

- Targetes de dotació: una per estudiant, amb el que TÉ i el que VOL
- Un token per estudiant per a la ronda 2 (fitxes, clips, trossos de cartolina numerats)
- Cronòmetre visible
- Pissarra per al recompte

ENCAIX CURRICULAR · Sabers C.5, A.4 · Comp. específiques CE5 · Comp. clau CPSAA, CC, STEM, CCL

Plantejament

Els diners pareixen una cosa òbvia fins que s'intenta viure sense ells durant deu minuts. Esta sessió comença justament ahí: tot el món té alguna cosa, tot el món en vol una altra, i no hi ha diners.

La primera ronda quasi mai ix bé, i eixe fracàs és exactament el material de la classe. A la segona ronda apareix un token que **ningú vol per a res** —no es menja, no abrigo, no servix— i de sobte tot funciona. Entendre per què és entendre què són els diners.

Preparació de les targetes

Cada estudiant rep una targeta amb dues línies:

TENS: _____
VOLS: _____

Repartiu uns huit o deu béns distintes (pa, llenya, peix, tela, ferramentes, mel, sal, corda...) de manera que **les cadenes siguin llargues**: qui té pa vol llenya, qui té llenya vol peix, qui té peix vol tela, i així. Tanqueu el cercle al final. Eixa estructura és la que fa que el bescanvi directe quasi mai funcione a la primera.

Objectius didàctics

- Experimentar el problema de la doble coincidència de desitjos i mesurar-ne el cost en temps.
- Deduir les tres funcions dels diners a partir de l'experiència pròpia, no de la definició.
- Reconèixer que el valor dels diners fiduciaris descansa en una expectativa compartida.
- Relacionar la confiança en els diners amb la confiança en les institucions que els emeten.

Passos (sessió de 50 min)

- 1. Repartiment i regles (5 min).** Cada persona rep la seua targeta. Regla única: només es pot **intercanviar directament**, objecte per objecte. Ningú pot prometre res per a després.
- 2. Ronda 1 — bescanvi pur (10 min).** Deu minuts de mercat, movent-se per l'aula. En acabar es compta a la pissarra quanta gent ha aconseguit el que volia.
- 3. Diagnòstic (7 min).** Què ha fallat? Que vos trobeu amb algú no basta: fa falta que **eixa persona vulga justament el que vosaltres teniu**, al mateix temps. Poseu nom al problema.
- 4. Ronda 2 — amb token (10 min).** Es reparteix a cada persona el mateix nombre de tokens i s'anuncia que s'accepten com a pagament. Res més. Es repetix el mercat.
- 5. Recompte i comparació (8 min).** Quanta gent ha aconseguit el que volia ara? Quant ha tardat? Compareu els dos números a la pissarra.
- 6. La pregunta final (10 min).** Per què vau acceptar el token si no servix per a res? Es recullen respostes abans de donar la teoria.

Taula de recompte (pissarra)

	Ronda 1 (bescanvi)	Ronda 2 (amb token)
Persones que aconsegueixen el que volien	-----	-----
Temps fins al primer intercanvi tancat	-----	-----
Nre. d'intercanvis totals	-----	-----

Preguntes d'anàlisi

- Quin va ser l'obstacle concret a la ronda 1? Descriviu-lo amb un cas vostre, no en abstracte.
- Vau acceptar el token sense que ningú el garantira. Per què? Què feia falta que creguéreu sobre els altres?
- Si a mitja ronda 2 el professor haguera anunciat que **repartia cent tokens més a cada persona**, què hauria passat amb els preus? Poseu-li nom a eixe fenomen.
- De les tres funcions dels diners —mitjà de pagament, unitat de compte, depòsit de valor—, quina heu usat de veres al joc? Quina no heu arribat a provar i per què?
- Els bitllets d'euro no estan garantits per or. En què s'assembla això al vostre token? I en què no?

Criteris d'avaluació

CRITERI	DESCRIPCIÓ	PES
Participació	Juga les dues rondes respectant la regla de l'intercanvi directe	20 %
Diagnòstic	Nomena amb precisió el problema de la ronda 1	25 %
Deducció	Identifica les funcions dels diners a partir del que s'ha viscut	35 %
Transferència	Connecta el token de l'aula amb els diners fiduciaris reals	20 %

Variants i extensions

- Ronda 3, la interessant:** anunciar a mitja tercera ronda que **els tokens deixaran d'acceptar-se d'ací a tres minuts**. El que ocorre a continuació explica una hiperinflació millor que cap gràfic.
- Amb suport:** cadenes més curtes (cinc béns) i rondes de set minuts.
- Per a qui va sobrat:** repetir la ronda 1 permetent **promeses de pagament futur**. Apareix el crèdit, i amb ell la necessitat de confiar en algú concret. És el pont natural cap a la banca.

- **Connexió amb la Unitat 11:** qui reparteix els tokens en controla la quantitat. Guardeu la pregunta del repartiment extra: és política monetària en estat pur.

Material obert de profedeeconomia.es · Llicència Creative Commons BY-NC-SA · Currículum LOMLOE